http://collections.ushmm.org
Contact reference@ushmm.org for further information about this collection
Jeff and Toby Herr Collection
09/12/2004

KUODZEVIČIENĖ, Genovaitė
Lietuvos Dokumentacijos Projektas
Lietuviškai
RG-50.473*0107

Kasetė 1-a iš 1-os

Šiame pokalbį, Genovaitė Ambrizaitė Kuodzevicienė, Žiežmarių vientinė, pasakoja savo prisiminimus žydų kaimynų ir jų likimą per Vokiečių okupacija per Antrą Pasaulinį karą. Jinai prisminena kaip beganydama karves jinai matė vyrus bekasant duobę į kuria Žiežmarių žydės buvo sušautos. Taip pat, jinai akivaizdžiai atpaskoja kaip jinai matė per savo langą kad Žydės ėjo kolonoje gatve į sušaudymo vietą. Jinai apibūdina kaip sekančia dieną jinai nuėjo prie tos vietos iš smalsumo, ir paaiškina kas iš jos tapo per sekančius metus. Jinai diskutuoja savo šeimos ryšius su užseiniečiais žydais atvykusiais iš Lenkijos, kurie gyveno gete ir dirbo ant plento. Toliau jinai bando patikslinti įvykių tvarką – kada getas buvo įsteigtas, kada žydai dirbo ant plento ir kada jie buvo sušaudyti. Jinai aiškina kad visi žydai – vietiniai ir užseiniėčiai, vyrai ir moterys dirbo ant plento ir tuo pačiu metu buvo sušaudyti, tik atskirti pagal lytį.

[01:] 45:18:11 – [01:] 53:16:13

Jinai save prisistato naudodama mergautinę pąvardę Ambrizaitė, gimus 1929-ais metais Žiežmarių kaime kur jinai iki šiol gyvena; mini kad buvo daug žydų Žiežmariuose ir kad net jos kaimynai buvo žydai kurie nešdavo jos šeimai vaflių ir vyno Velykom; prisimena epizoda kada jai buvo penki metai ir jinai nuėjo pas žydus kaimynus skersai gatvės pavalgyti buliono; pasakoja kad jinai bijojo suvalgyti vištos gabalus bulione kadangi buvo girdėjusi kad žydai gaudo ir valgo vaikus, tai kada jinai ėjo namo su vištos gabalais, jinai juos pet tvorą permetė; prisimena įvykį kada įėjo į žydų parduotuvę ir jai davė imberuvkas pagamintas iš morkų, bet jinai neėmė nes jinai buvo pasiusta pirkti iš žydų o ne veltui imti; pasakoja epizoda kada beganydama karves jinai matė kaip vyrai kasinėjo duobę, jinai priėjo prie pažystamo pasiklausti dėl ko jie kasa o jis jai atsakė kad žydus į jia sušaudys; patikslina kad penki vyrai kasė duobę ir kad buvo gandai po miestą kad žydus sušaudys; prisimena kad jinai vaidino vaidinime trečiam skyriuje kartu su dviem žydais berniukais kurie jia išmokino kaip šokti valtsa per repeticijas; mini kaip žydai atšventė penktadienius.

[01:] 53:16:14 – [01:] 59:34:02

Jinai gryžta prie epizodo kada matė kaip duobę kasė kol jinai ganė karves, pakartodama savo pokalbį su kasėju kuris jai uždraudė ganyti karves tenais tą dieną kadangi žydes tenais šaudys; prisimena kaip vokietis jai liepė dinkti nuo vietos; apibūdina kaip jos brolis atėjo jai įsakyti gryžti namo, kad jinai tą dieną neganys; pasakoja kaip gryžus namo matė kad teta verkia ir kad jia įvarė į kamarą kur nebuvo langų, bet jinai iškarto gryžo į kambary ir girdėjo aimanas gatvėje ir pažiūrėjus pro langą matė kaip žydės buvo eilėm vedamos; atkreipia dėmesį į vieną epizodą kaip jos kaimynė Iršė, laikydama kūdikį bandė pasprukti į jų kiemą, bet vokietis ja sučiupo ir

This is a verbatim transcript of spoken word. It is not the primary source, and it has not been checked for spelling or accuracy.

http://collections.ushmm.org
Contact reference@ushmm.org for further information about this collection

stūmė atgal į eilę; *[apsiašaroja]*; paaiškina kaip sekančia dieną po šaudymų, jinai su drauge gryžo ganyti karves ir nutarė apžiurėti sušaudymo vietą; prisimena išmėtytas kojines ir batus pakeliui; smulkmeniškai atpasakoja kaip jinai priėjo prie kapo ir matė kad žemė juda, suprasdama kad ne visi kape buvo visiškai žuve; prisimena kaip jos tėvas pasakojo ką jisai matė per sušaudyma iš medžio, atkreipiant dėmesį į vieną gražią jauną žydę su blondiniais plaukas kuri bėgiojo aplinkui duobę ir maldavo savo gyvybės, bet gale buvo nušauta; apibūdina kaip jos tėvas apie tai apsiverkė; *[trumpa tyla kol pokalbis vėl prasideda]*; diskutuoja kaip žydai buvo priversti nusirengti, ir komentuoja apie žydų drabužius, atkreipdama dėmesį kad ne visi žydai buvo biedni.

[01:] 59:34:03 – [02:] 02:53:19

Jinai pasakoja apie žydą dantistą kuris dažnai aplankydavo jos tėvą bedirbdamas ant plento; pasakoja apie jos šeimos gyvulius ir jos tėvo darbą, gyvenimo būdą ir gėrimą; gryžta prie lenko dantisto kuris prašė jos tėvo jį paslėpti kadangi jo broliai Amerikoje ji apipils auksu; prisimena pokalbį tarp dantisto ir jos tėvo kuris atsisakė jį paslėpti bet davė maisto; komentuoja apie dantisto kilme, kad nežino kodėl ar kaip jisai iš Lenkijos tenais pakliuvo.

[02:] 02:53:20 – [02:] 10:27:17

Jinai patikslina kad matė penkis vyrus bekasant duobę ir vieną vokietį; patikslina kad uniformuotas vokietis pastūmė Iršę; diskutuoja kaip sargai lydėjo žydus į sušaudymo vietą; neprisimena ar tie sargai buvo uniformuoti; prisimena išmėtytus drabužius, ne prie pat duobės bet pora šimtų metrų nuo jos; kalba apie ghetto įsteigimą kino tetre; pasakoja kaip jos tėvas kartais vesdavo savo vaikus į kina, kiek pinigų jos šeima turėjo, kokius gyvulius laikė, ir kad kinai buvo be garso; nperisimena kelintais metais getas buvo įsteigtas; paaiškina kad į geta buvo suvaryti visi žydai prieš šaudymą; mini žydą dantista ir žydę kuri ateidavo į jos nama nes davė kyšius sargams arba „Vachams“; pasakoja kaip jos dėdės namas sudegė gale karo kartu su mokykla kai vokiečiai traukėsi; gryžta prie žydo dantisto iš Lenkijos, keno broliai gyveno Amerikoje; paaiškina kad Žiežmarių žydai nebuvo sušaudyti prieš geto įsteigima, bet kad visi žydai buvo jiame uždaryti ir priversti dirbti kasdiena ant plento; pasakoja apie žydę kuri išsisuko iš darbo ir aplankydavo jos dėde beduodama kyšius sargams; patikslina kad visi žydai buvo priversti statyti plentą kartu su vietiniais žydais; paaiškina kad plento statymas tesėsi pora mėnesių; apibūdina kaip jinai matė žydus bedirbančius kol jinai ganė karves.

[02:] 10:27:18 – [02:] 21:08:03

Jinai pasakoja apie likimą sušaudymo vietos po sušaudymo – kad žolė augo ant jos; paaiškina kad karvės neidavo prie tos vietos kada jinai jias ganė nes nujautė kad kažkas netaip su ja; pasakoja kaip viena karvė praeidama uostydavo tą pievą bet nevalgė; apibcūdna eilė žydų namų kur viena žydė uždegė savo namą ir save pasikorė kada sužinojo kad suėmė jos sesę, kol jinai pati slapstėsi; neprisimena vardus tų kurie kasė duobę; paaiškina kad žydė Iršė kuri bėgo į jų kiemą su kūdikiu norėjo palikti kad kažkas jį vėliau surastų; pasakoja kaip jinai gavo savo tautinius drabužius iš žydės kuri jai juos davė prieš karą, gal nujausdama ateities nelaimes; pasakoja apie žydą vardu Vitembergas kuris turėjo mokyklos prekių parduotuvę ir kad jos tėvas

This is a verbatim transcript of spoken word. It is not the primary source, and it has not been checked for spelling or accuracy.

http://collections.ushmm.org
Contact reference@ushmm.org for further information about this collection

jam parveždavo pakietus peištukų ir popieriaus ir neimdavo iš jo pinigų, tai kai jinai pirkdavo savo mokyklinius reikmenius, Vitembergas vis bandė jai įsiulyti šokolado; diskutuoja ką jos šeima būtų darius su kūdikiu jeigu Iršė būtų sugebėjus jį palikti kieme; prisimena vieną žydę vardu Chaja kuri išliko gyva ir sovietmečiu prekiaudavo mieste; pasakoja kaip ta Chaja atvežė jai basutes o jos šeima jai davė mėsos; pasakoja kaip Chaja jiems pasakojo kad jinai nori kraustytis į Izraelį kur jos sesuo gyveno; pamini kad jinai girdėjo šuvius iš jos namo iš tolo; pasakoja kaip jai buvo gaila žydų nes visi buvo pažystami; pasakoja apie dvi žydes kurios pardavinėjo medžiagą ir kaip vieną dieną liko tik viena sesutė parduotuvėje nes ana sirgo; mini kad vienos sesutės plaukai buvo tamsūs, o kita juos nusidažė blondiniai; patikslina kad šita sesutė nebuvo ta pati mergaitė kuri maldavo gyvybės aplinkui duobę.

[02:] 21:08:04 – [02:] 32:11:06

(pirmas pokalbis pasibaige, bet čia prasideda antras pokalbis kuriame klausymai pastatyti anglų kallboje ir vertėja vertėjauja)

Jinai patikslina kad Žiežmarių žydės ir vaikai buvo sušaudyti Žiežmariuose o kad Žiežmarių žydai vyrai buvo išvežti į Kaišėdorį sušaudymui; paaiškina kad visi Žydai, vietiniai ir užsieniečai buvo suvaryti į geta kartu, dirbo kartu ir buvo sušaudyti kartu, nors jinai pati nesupranta kaip visa tai įvyko; spėlioja kad užsienio žydai turbūt atkeliavo apsilankyti vietinius žydus kada visus suėmė ir todėl visi kartu buvo sušaudyti; paaiškina kad tie patys žydai pirma dirbo ant plento ir tada buvo sušaudyti; paaiškina kad užsieniečiai buvo sušaudyti kartu su Žiežmarių žydais; paaiškina kad buvo tik keleta užsieniečiu, kad jinai pažinojo tiktai du; paaiškina kad žydas dantistas pasakojo kad jisai atkeliavo iš Lenkijos del reikalų; paklause ar žydus šaudė ir Lenkijoje, ir nusprendžia kad tas dantistas turbūt del to pabėgo į Lietuvą; paaiškina kad vietiniai Žiežmarių žydai buvo sušaudyti kai Vokiečiai bandė užimti Maskvą; bando prisiminti kiek laiko vokiečiai okupavo Lietuvą; paaiškina kad Žydai nebuvo iš karto sušaudyti po to kai Rusai buvo išvaryti, bet kad jie dar dirbo po to; mini virtuvę; apibūdina kaip žydai vyrai ir moterys buvo priversti dirbti ant plento; mini virtuvę kur kai kurios žydės dirbo ir po to atsirado Vokietijoje ir po to Amerikoje; pakartoja kad jinai tik pažinojo du užsieniečius žydus ir nežino ar jų buvo daugiau; paaiškina kad žydės moterys buvo sušaudytos tiktai vieną kartą ir kad vyrai taip pat buvo sušaudyti tik vieną kartą – kad po to, nebuvo daugiau šaudynių.

-- 0 --

This is a verbatim transcript of spoken word. It is not the primary source, and it has not been checked for spelling or accuracy.